C/2024/6826

29.11.2024 г.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 21 октомври 2024 година

относно икономическата, бюджетната, трудовата и структурната политика на Нидерландия

(C/2024/6826)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета ([1]), и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ([2]), и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

(1) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета ([3]), с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост („Механизмът“), влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По линия на Механизма се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, водещи до фискален стимул, финансиран от Съюза. В съответствие с приоритетите на европейския семестър за координация на икономическите политики Механизмът спомага за постигането на икономическо и социално възстановяване и за изпълнението на устойчиви реформи и инвестиции, по-специално реформи и инвестиции за насърчаването на екологичния и цифровия преход и за укрепването на устойчивостта на икономиките на държавите членки. Механизмът също така спомага за укрепването на публичните финанси и за стимулирането на растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, за подобряването на териториалното сближаване в рамките на Съюза и за подкрепата на непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права.

(2) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета ([4]) („Регламентът REPowerEU“), приет на 27 февруари 2023 г., има за цел постепенното премахване на зависимостта на Съюза от вноса на руски изкопаеми горива. Това ще спомогне за постигането на енергийна сигурност и диверсификация на енергийните доставки на Съюза, като същевременно ще увеличи използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за

([1]) ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

съхранение на енергия и енергийната ефективност. Нидерландия добави нова глава за REPowerEU към своя национален план за възстановяване и устойчивост, за да финансира ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU.

(3) На 16 март 2023 г. Комисията публикува съобщение, озаглавено „Дългосрочна конкурентоспособност на ЕС: перспективи след 2030 г.“, за да осигури информация за политическите решения и да се създадат рамкови условия за увеличаване на растежа. Съобщението е структурирано около девет взаимно подсилващи се движещи сили в областта на конкурентоспособността. Сред тези движещи сили достъпът до частен капитал, научните изследвания и иновациите, образованието и уменията и функциониращият единен пазар се открояват като основни приоритети на политиката за реформи и инвестиции с цел справяне с настоящите предизвикателства, свързани с производителността, както и за изграждане на дългосрочна конкурентоспособност на Съюза и неговите държави членки. На 14 февруари 2024 г. Комисията публикува съобщение, озаглавено „Годишен доклад от 2024 г. за единния пазар и конкурентоспособността“. В съобщението се описват подробно конкурентните предимства на европейския единен пазар и предизвикателствата пред него, като се проследява годишното развитие в съответствие с установените девет движещи сили на конкурентоспособността.

(4) На 21 ноември 2023 г. Комисията прие годишния обзор на устойчивия растеж за 2024 г., с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2024 г. На 22 март 2024 г. Европейският съвет одобри приоритетите на обзора на устойчивия растеж за 2024 г. във връзка с четирите измерения на конкурентоспособната устойчивост. На 21 ноември 2023 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 Комисията прие и доклада за механизма за предупреждение за 2024 г., в който посочи Нидерландия като една от държавите членки, които могат да бъдат засегнати или за които може да съществува риск да бъдат засегнати от дисбаланси, и за които ще е необходим задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и становище относно проекта на бюджетен план за 2024 г. на Нидерландия. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, както и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2024 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ([5]) („Препоръка от 2024 г. относно еврозоната“) на 12 април 2024 г. и съвместния доклад за заетостта на 11 март 2024 г.

(5) На 30 април 2024 г. влезе в сила новата рамка на Съюза за икономическо управление. Рамката включва новия Регламент (ЕС) 2024/1263 за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение, изменения Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ([6]) за ускоряване и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит и изменената Директива 2011/85/ЕС на Съвета ([7]) относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки. Целите на новата рамка за икономическо управление са насърчаване на стабилни и устойчиви публични финанси, устойчив и приобщаващ растеж и устойчивост чрез реформи и инвестиции и предотвратяване на прекомерни бюджетни дефицити. С новата рамка за икономическо управление се насърчава също националната ангажираност и се поставя по-силен акцент в средносрочен план, наред с по-ефективно и по-съгласувано прилагане. Всяка държава членка трябва да представи на Съвета и на Комисията национален средносрочен фискално-структурен план. Националният средносрочен фискално-структурен план съдържа фискалните ангажименти, ангажиментите за реформи и ангажиментите за инвестиции на държавата членка, които обхващат период на планиране от 4 или 5 години в зависимост от редовната продължителност на мандата на законодателния орган в съответната държава. Планът за нетните разходи ([8]) в националните средносрочни фискално-структурни планове трябва да спазва изискванията на Регламент (ЕС) 2024/1263, в това число изискванията консолидираният държавен дълг да следва правдоподобно низходяща тенденция до края на периода на корекция или да остане на разумни равнища под 60 % от брутния вътрешен продукт (БВП), а дефицитът по консолидирания държавен бюджет да бъде сведен и/или поддържан под референтната стойност по Договора от 3 % от БВП в средносрочен план. Когато държава членка поеме ангажимент да изпълни съответен набор от реформи и инвестиции в съответствие с критериите, посочени в Регламент (ЕС) 2024/1263, периодът на корекция може да бъде удължен с най-много 3 години. За да подпомогне изготвянето на тези национални средносрочни фискално-структурни планове, на 21 юни 2024 г. Комисията публикува насоки относно информацията, която трябва да бъде предоставена от държавите членки в техните национални средносрочни фискално-структурни планове и в техните годишни доклади за напредъка. В съответствие с членове 5 и 36 от Регламент (ЕС) 2024/1263 Комисията предаде на държавите членки референтни траектории и техническа информация по целесъобразност. Държавите членки трябва да представят своите национални средносрочни фискално-структурни планове до 20 септември 2024 г., освен ако държавата членка и Комисията не се споразумеят да удължат този срок в разумни граници. В

([5]) Препоръка на Съвета от 12 април 2024 г. относно икономическата политика на еврозоната (ОВ C, C/2024/2807, 23.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за ускоряване и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 г. относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Нетни разходи съгласно определението в член 2, точка 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263: „нетни разходи“ означава публичните разходи след приспадане на i) разходите за лихви, ii) дискреционните мерки по отношение на приходите, iii) разходите по програми на Съюза, изцяло покрити от приходи от фондове на Съюза, iv) националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза, v) цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица и vi) еднократните и други временни мерки.

съответствие с националните си правни рамки държавите членки могат да обсъждат своите проекти на средносрочни планове с националните си парламенти, да поискат от независимите фискални институции да издадат становище и да проведат консултации със социалните партньори и други заинтересовани страни на национално равнище.

(6) През 2024 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива в съответствие с прилагането на Механизма. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете спомагат за ефективното справяне с всички или значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г., 2020 г., 2022 г. и 2023 г. продължават да бъдат еднакво актуални за плановете за възстановяване и устойчивост, които бяха преразгледани, актуализирани или изменени в съответствие с членове 14, 18 и 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(7) На 7 юли 2022 г. Нидерландия представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от Регламент (ЕС) 2021/241 Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка, съдържащи се в приложение V към посочения регламент. На 4 октомври 2022 г. Съветът прие своето решение за изпълнение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Нидерландия ([9]), който бе изменен на 24 октомври 2023 г. съгласно член 18, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241 за актуализиране на максималното финансово участие за безвъзмездна финансова подкрепа, както и за да бъде включена главата за REPowerEU ([10]). Отпускането на траншовете зависи от приемането на решение на Комисията, взето в съответствие с член 24, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/241, в което се посочва, че Нидерландия е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. Задоволителното изпълнение предполага, че постигането на предходните ключови етапи и цели е запазено.

(8) В съответствие с член 4, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета ([11]) на 29 април 2024 г. Нидерландия представи националната си програма за реформи за 2024 г., а на 30 април 2024 г. — програмата си за стабилност за 2024 г. В съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241 националната програма за реформи за 2024 г. отразява също шестмесечното докладване на Нидерландия относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост.

(9) На 19 юни 2024 г. Комисията публикува доклада за Нидерландия за 2024 г. В него беше оценен напредъкът на Нидерландия в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки, приети от Съвета в периода 2019 — 2023 г., и беше направен преглед на изпълнението от страна на Нидерландия на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени пропуски по отношение на предизвикателствата, които не са разгледани или са само частично разгледани в плана за възстановяване и устойчивост, както и по отношение на новите и нововъзникващите предизвикателства. В него бяха оценени също напредъкът на Нидерландия при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.

(10) Комисията извърши задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 за Нидерландия. Основните констатации от извършената от службите на Комисията оценка на макроикономическите уязвимости за Нидерландия за целите на посочения регламент бяха публикувани през март 2024 г. На 19 юни 2024 г. Комисията стигна до заключението, че в Нидерландия са налице макроикономически дисбаланси. По-специално Нидерландия е изправена пред уязвимости, свързани с големия частен дълг в условията на завишени стойности на пазара на жилища, които имат трансгранично значение и продължават да бъдат актуални въпреки някои подобрения. Уязвимостите, свързани с големия излишък по текущата сметка, бяха смекчени чрез относително силния растеж на вътрешното търсене. Големият излишък по текущата сметка беше и се очаква да остане висок на фона на значителния излишък в търговията със стоки и услуги, който отразява излишъка на вътрешните спестявания над инвестициите за икономиката като цяло. Вътрешното търсене обаче нараства по-стабилно, отколкото в еврозоната през последните години, което предполага, че разпространението на ефектите от излишъка по текущата сметка към останалата част от зоната вече не поражда голяма загриженост. Значителното присъствие на многонационални предприятия в Нидерландия, статистическото въздействие на неразпределените корпоративни печалби и ролята на пенсионните фондове, които натрупват големи спестявания, инвестирани в чужбина — всички тези характеристики допринасят за голямата разлика между спестяванията и инвестициите. През 2023 г. частният дълг продължи да намалява значително, като може да се очаква и допълнително намаляване, но дългът остава висок. Високото равнище на дълга, съчетано с големите наличности от неликвидни активи, основно жилища и пенсионни спестявания, прави

([9]) ST 12275/22 INIT и ST 12275/22 ADD 1.

([10]) Решение за изпълнение на Съвета от 24 октомври 2023 г. за изменение на Решение за изпълнение от 4 октомври 2022 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Нидерландия (ST 13613/23 INIT и ST 13613/23 ADD 1).

([11]) Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

домакинствата уязвими към променящите се икономически условия, особено предвид завишените стойности на пазара на жилища. През по-голямата част от миналата година при цените на жилищата се наблюдаваше известна корекция на фона на по-строгите условия за финансиране, но те продължават да са надценени, макар и по-малко от преди. Бяха предприети някои мерки за преодоляване на установените уязвимости, но са необходими допълнителни усилия. Биха могли да се използват няколко варианта за по-категорично справяне с недостига на жилища чрез по-големи инвестиции в жилища и премахване на пречките пред изграждането на нови, като същевременно допълнително се обърне внимание на данъчните стимули за собствеността върху жилища, финансирани с дълг. Неотдавнашните реформи на пазара за отдаване на частни жилища под наем е слабо вероятно да допринесат за наличието на жилища.

(11) В съответствие с данните, потвърдени от Евростат, дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Нидерландия се е увеличил от 0,1 % от БВП през 2022 г. на 0,3 % през 2023 г., а консолидираният държавен дълг е намалял от 50,1 % от БВП в края на 2022 г. на 46,5 % в края на 2023 г.

(12) На 12 юли 2022 г. Съветът препоръча ([12]) Нидерландия да предприеме действия, за да гарантира, че през 2023 г. растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи е в съответствие с като цяло неутрална позиция на фискалната политика ([13]), като се вземе предвид продължаващата временна и целенасочена подкрепа за най-уязвимите на покачването на цените на енергията домакинства и предприятия и за хората, бягащи от Украйна. На Нидерландия бе препоръчано да има готовност да адаптира текущите разходи към променящата се ситуация. На Нидерландия беше препоръчано също да увеличи публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като вземе предвид инициативата REPowerEU, включително чрез използване на Механизма и други фондове на Съюза. Според оценките на Комисията през 2023 г. фискалната позиция ([14]) е била рестриктивна и е възлизала на 0,8 % от БВП в условия на висока инфлация. Растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите) през 2023 г. осигури рестриктивен принос към фискалната позиция в размер на 0,9 % от БВП. Това включва увеличените разходи за целевите извънредни мерки за подкрепа на най-уязвимите на покачването на цените на енергията домакинства и предприятия с 0,4 % от БВП. Растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи през 2023 г. е в съответствие с препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г. Инвестициите, финансирани на национално равнище, възлязоха на 3,1 % от БВП през 2023 г., което представлява намаление от 0,1 процентни пункта в сравнение с 2022 г. ([15]) Нидерландия финансира публични инвестиции за екологичния и цифровия преход и за енергийната сигурност, като например разширяване на претоварената електроенергийна мрежа, предприемане на подобрения на енергийната ефективност на обществените сгради и разширяване на достъпа до високоскоростен интернет в селските райони. На 24 май 2024 г. Нидерландия подаде първо искане за плащане по Механизма, което Комисията е в процес на оценка.

(13) В програмата за стабилност за 2024 г. макроикономическият сценарий в основата на бюджетните прогнози предвижда реалният БВП да нарасне с 1,1 % през 2024 г. и с 1,6 % през 2025 г. Очаква се дефицитът по консолидирания държавен бюджет да се увеличи до 2,0 % от БВП през 2024 г. и 2,1 % от БВП през 2025 г., докато съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да се увеличи до 46,8 % до края на 2024 г. и до 48,1 % до края на 2025 г. След 2025 г. се очаква дефицитът по консолидирания държавен бюджет да се увеличи до 3,3 % от БВП през 2026 г., до 2,6 % от БВП през 2027 г. и до 3,2 % през 2028 г. Поради това не се планира салдото по консолидирания държавен бюджет да се задържи под референтната стойност за дефицита от 3 % от БВП съгласно Договора през периода на програмата. На свой ред, след 2025 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква постепенно да нарасне до 52,0 % през 2028 г.

(14) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 0,8 % през 2024 г. и с 1,5 % през 2025 г., а инфлацията, измерена с хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ), да бъде 2,5 % през 2024 г. и 2,0 % през 2025 г.

(15) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда бюджетен дефицит от 2,0 % от БВП през 2024 г., а съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне до 47,1 % до края на 2024 г. Увеличението на дефицита през 2024 г. отразява главно недостига на приходи поради разпределението на изключително високи дивиденти през 2023 г. в очакване на увеличение на данъка върху доходите от дивиденти през 2024 г., увеличените разходи за социални обезщетения с цел възстановяване на покупателната способност на домакинствата с ниски доходи, увеличената помощ за Украйна, както и публичните инвестиции чрез държавните

([12]) Препоръка на Съвета от 12 юли 2022 г. относно икономическите политики на Нидерландия и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Нидерландия за 2022 г. (ОВ C 334, 1.9.2022 г., стр. 154).

([13]) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. средносрочният потенциален растеж на производството на Нидерландия през 2023 г., който се използва за измерване на фискалната позиция, се оценява на 9,7 % в номинално изражение въз основа на 10-годишния среден реален потенциален темп на растеж и дефлатора на БВП от 2023 г.

([14]) Фискалната позиция се определя като мярка за годишната промяна в основната бюджетна позиция на сектор „Държавно управление“. Нейната цел е да бъде оценен икономическият импулс, даден от фискалните политики – както тези, които са финансирани на национално равнище, така и тези, които се финансират от бюджета на Съюза. Фискалната позиция се измерва като разликата между i) средносрочния потенциален растеж и ii) промяната в първичните разходи без дискреционните мерки по отношение на приходите (и с изключение на свързаните с кризата с COVID-19 временни извънредни мерки), включително разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма и други фондове на Съюза.

([15]) Другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, са се увеличили с 0,2 процентни пункта в сравнение с 2022 г.

фондове в областта на климата, инфраструктурата и отбраната. Според оценките на Комисията фискалната позиция се очаква да бъде експанзионистична — с 0,4 % от БВП през 2024 г.

(16) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. разходи в размер на 0,1 % от БВП се очаква да бъдат финансирани с безвъзмездна подкрепа („безвъзмездни средства“) от Механизма през 2024 г. в сравнение с 0,1 % от БВП през 2023 г. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства от Механизма, ще продължат да дават възможност за висококачествени инвестиции и реформи за повишаване на производителността без пряко въздействие върху салдото или дълга по консолидирания държавен бюджет на Нидерландия.

(17) На 14 юли 2023 г. Съветът препоръча ([16]) на Нидерландия да гарантира разумна фискална политика, по-специално като ограничи номиналното увеличение на финансираните на национално равнище нетни първични разходи ([17]) през 2024 г. до не повече от 3,5 %. Когато изпълняваха своите бюджети за 2023 г. и изготвяха своите проекти на бюджетни планове за 2024 г., държавите членки бяха приканени да вземат предвид факта, че Комисията ще предложи на Съвета да бъдат открити основани на дефицита процедури при прекомерен дефицит въз основа на данните за резултатите за 2023 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. нетните първични разходи на Нидерландия, финансирани на национално равнище, се очаква да се увеличат с 6,6 % през 2024 г., което е над препоръчания максимален темп на растеж. Това превишение на разходите над препоръчания максимален темп на растеж на нетните първични разходи, финансирани на национално равнище, съответства на 1,3 % от БВП през 2024 г. Нетните разходи през 2023 г. към момента на изготвяне на препоръката обаче бяха по-малки от очакваното (с 1,3 % от БВП). Поради това, тъй като препоръката за 2024 г. беше формулирана като темп на растеж, при оценката на съответствието трябва да се вземе предвид и базовият ефект от 2023 г. Ако нетните разходи през 2023 г. бяха същите като очакваните към момента на изготвяне на препоръката, произтичащият от това темп на растеж на нетните разходи през 2024 г. би бил над препоръчания темп на растеж с по-малко от 0,1 % от БВП. Поради това оценката за нетните първични разходи, финансирани на национално равнище, е, че те са изложени на риск да не бъдат в пълно съответствие с препоръките на Съвета.

(18) Освен това Съветът препоръча на Нидерландия да предприеме действия за прекратяване на действащите извънредни мерки за енергийна подкрепа, като използва съответните икономии, за да намали бюджетния дефицит възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. Съветът препоръча също така, ако нови увеличения на цените на енергията налагат нови или запазване на съществуващи мерки за подкрепа, Нидерландия да гарантира, че такива мерки за подкрепа са насочени към защитата на уязвимите домакинства и предприятия, че са фискално поносими и запазват стимулите за икономии на енергия. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. нетните бюджетни разходи ([18]) за извънредни мерки за енергийна подкрепа се оценяват на 1,0 % от БВП през 2023 г. и се очаква да бъдат 0,1 % през 2024 г. и 0,0 % през 2025 г. По-специално допусканията са, че през 2024 г. намалените акцизи върху дизела и бензина ще останат в сила. Ако съответните икономии се използват за намаляване на бюджетния дефицит, както се препоръчва от Съвета, тези прогнози ще доведат до фискална корекция от 0,9 % от БВП през 2024 г., докато финансираните на национално равнище нетни първични разходи ([19]) имат експанзионистичен принос към фискалната позиция от 0,5 % от БВП през същата година. Извънредните мерки за енергийна подкрепа бяха постепенно прекратени през 2023 г. и 2024 г. Това е в съответствие с препоръките на Съвета. Не се очаква обаче съответните икономии да бъдат напълно използвани за намаляване на бюджетния дефицит. Съществува риск това да не съответства на препоръката на Съвета.

(19) Освен това Съветът препоръча на Нидерландия да запази финансираните на национално равнище публични инвестиции и да гарантира, че безвъзмездните средства от Механизма и други фондове на Съюза се усвояват ефективно, по-специално с цел насърчаване на екологичния и цифровия преход. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. финансираните на национално равнище публични инвестиции се очаква да останат стабилни и да възлизат на 3,1 % от БВП през 2024 г. (след 3,1 % от БВП през 2023 г.). Това е в съответствие с препоръките на Съвета. На свой ред, публичните разходи, финансирани с приходи от фондовете на Съюза, включително безвъзмездни средства по Механизма, се очаква да останат стабилни и да възлязат на 0,2 % от БВП през 2024 г.

([16]) Препоръка на Съвета от 14 юли 2023 г. относно националната програма за реформи на Нидерландия за 2023 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Нидерландия за 2023 г. (ОВ C 312, 1.9.2023 г., стр. 176).

([17]) Нетните първични разходи се определят като финансирани на национално равнище разходи след приспадане на i) дискреционните мерки по отношение на приходите, ii) разходите за лихви, iii) цикличните разходи за безработица и iv) еднократните и други временни мерки.

([18]) Стойността представлява равнището на годишните бюджетни разходи за тези мерки, включително приходите и разходите, и когато е приложимо, след приспадане на приходите от данъци върху извънредните печалби на доставчиците на енергия.

([19]) Този принос се измерва като промяната в първичните разходи на сектор „Държавно управление“, след приспадане на: i) допълнителното въздействие върху бюджета на дискреционните мерки по отношение на приходите, ii) еднократните разходи, iii) цикличните разходи за безработица, както и iv) разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма и други фондове на Съюза, спрямо средносрочния (10-годишен) среден темп на растеж на потенциалния номинален БВП, изразен като съотношение към номиналния БВП.

(20) Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, и при условие че политиката остане непроменена, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда бюджетен дефицит от 2,1 % от БВП през 2025 г. Увеличението на дефицита през 2025 г. отразява главно допълнителното увеличение на публичните инвестиции, планирано от правителството. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне до 48,4 % до края на 2025 г.

(21) Възвръщаемостта от имоти като основно жилище, пенсионно богатство и инвестиции, държани в предприятия с ограничен брой акционери, се облага с благоприятни ставки в сравнение с доходите от инвестиции в акции и облигации. Освен това данъкът върху доходите от инвестиции в акции и облигации се изчислява въз основа на предполагаемата, а не на действителната възвръщаемост. Преференциалното данъчно третиране на жилищните имоти чрез възможност за приспадане на лихвите по ипотечните кредити, съчетана с нисък данък върху условно изчислената рента на жилищата увеличава търсенето на жилищния пазар, което води до повишаване на цените. Освен това пенсионните спестявания се ползват от данъчни облекчения чак до сравнително високи нива на доходите. В резултат на това богатството на домакинствата в Нидерландия е силно концентрирано в неликвидни видове богатство, като жилища или пенсии. Това излага домакинствата на по-голям икономически риск по време на икономически сътресения и в много случаи може да не доведе до оптимални модели на потребление през целия им живот. Неравното данъчно третиране в рамките на и между различните видове активи също така води до данъчен арбитраж и може да изкриви ефективното разпределение на капитала. Поради тази причина това неравно третиране е от значение за преодоляването на макроикономическите дисбаланси.

(22) В допълнение към посочените в съображение 21 данъчни стимули надценяването на жилищния пазар се дължи и на липсата на предлагане на нови жилища. Премахването на пречките, които понастоящем ограничават инвестициите, включително в жилищно строителство, би могло да позволи на правителството да постигне задоволителен напредък по плановете си за увеличаване на предлагането на жилища и да допринесе за външно балансиране. Ето защо премахването на такива пречки е важно за преодоляването на макроикономическите дисбаланси. В същото време пазарът за отдаване на частни жилища под наем е сравнително малък, което води до ограничено предлагане на финансово достъпни и налични алтернативи на собствеността върху жилищата. Липсата на финансово достъпни жилища под наем също така подкопава трудовата мобилност и социалното сближаване.

(23) Нидерландия има добре развита система за дългосрочни грижи. Въпреки че разходите за дългосрочни грижи в Нидерландия и сега са най-високите в Съюза, се очаква разходите да се увеличат значително. През 2022 г. общите разходи за дългосрочни грижи в Нидерландия възлизаха на 3,8 % от БВП, което е най-високата стойност в Съюза, при голяма разлика спрямо другите страни. В доклада от 2024 г. относно застаряването на населението се предвижда, че тази цифра ще се увеличи с 1,0 процентен пункт до 2040 г. и с 1,9 процентни пункта до 2070 г. Освен това единичните разходи за предоставяне на институционална грижа в Нидерландия са сред най-високите в Съюза дори когато се измерват като дял от БВП на глава от населението. Това предполага, че съществува възможност за подобряване на фискалната устойчивост на дългосрочните грижи чрез намаляване на неефективността на системата, без това да бъде в ущърб на високото ѝ качество и покритие. Пример за такава неефективност е, че общините, които са доставчици на домашни и социални грижи в Нидерландия, имат стимули да прехвърлят отговорността за пациентите на сектора на резидентната грижа, вместо да продължат да им предоставят грижи в домашни условия и в общността възможно най-дълго. Освен това неефективността на системата за дългосрочни грижи би могла да се преодолее, например чрез използване на повече цифрови и иновативни решения или инвестиране в превенция, за да се забави настъпването на нуждите от дългосрочни грижи и зависимостта от подкрепа за ежедневните дейности.

(24) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Очаква се тези реформи и инвестиции да спомогнат за ефективното справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за държавата препоръки. В този кратък срок бързото и ефективно изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, включително на главата за REPowerEU, е от съществено значение за повишаване на дългосрочната конкурентоспособност на Нидерландия по време на екологичния и цифровия преход, като същевременно се гарантира социална справедливост. За да бъдат изпълнени ангажиментите по плана за възстановяване и устойчивост до август 2026 г., от съществено значение е Нидерландия да ускори значително изпълнението на реформите, и по-специално да гарантира ефективното изпълнение на реформите, свързани със специфичните за всяка държава препоръки. Систематичното участие на местните и регионалните органи, социалните партньори, гражданското общество и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде от съществено значение, за да се гарантира широка ангажираност за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост.

(25) Като част от междинния преглед на програмите по линия на политиката на сближаване, в съответствие с член 18 от Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета ([20]) от Нидерландия се изисква да направи преглед на всяка програма по линия на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), Кохезионния фонд (КФ) и Фонда за справедлив преход (ФСП) до март 2025 г., като вземе предвид, наред с другото, предизвикателствата, посочени в специфичните за държавата препоръки за 2024 г., както и своя национален план в областта на енергетиката и климата. Този преглед представлява основата за окончателното разпределение на финансирането от Съюза, включено във всяка програма. Нидерландия постигна напредък в прилагането на програми по линия на политиката на сближаване и Европейския стълб на социалните права, но продължават да са налице предизвикателства. Въпреки че регионалните различия в БВП на глава от населението останаха стабилни и всички региони се нареждат доста над средното за Съюза по отношение на конкурентоспособността, преходът към неутрална по отношение на въглеродните емисии икономика засяга регионите с клъстери от отрасли с интензивни емисии по различен начин. Важно е да се ускори изпълнението на политиката на сближаване, а договорените в програмите приоритети остават актуални. Продължават да са особено важни целите за подкрепа на иновациите, свързани с екологичния и цифровия преход, както и за подкрепа на екологосъобразната икономика в регионите с промишлени клъстери, които са най-силно засегнати от климатичния преход. Подкрепата за обществения преход в градските райони в неблагоприятно положение в големите градове продължава да бъде важна. Все още са необходими действия за намаляване на социалните неравенства и неравенствата на пазара на труда чрез инвестиране в равни възможности (за заетост) и борба с дискриминацията. При извършването на междинния преглед на програмите по линията на политиката на сближаване следва да се насърчава потенциалът за изпробване и пилотно реализиране на решения, които да помогнат за намаляване на претоварването на електроенергийната мрежа, тъй като това ще допринесе за екологичния преход на Нидерландия. Нидерландия би могла да използва Платформата за стратегически технологии за Европа, създадена с Регламент (ЕС) 2024/795 на Европейския парламент и на Съвета ([21]), за да подкрепи трансформацията на промишлеността и да улесни инвестициите в производството на технологии за нулеви нетни емисии, включително в повишаването на квалификацията и преквалификацията.

(26) Освен икономическите и социалните предизвикателства, разгледани в плана за възстановяване и устойчивост и по другите фондове на Съюза, Нидерландия е изправена пред редица допълнителни предизвикателства, свързани със сегментацията на пазара на труда, недостига на работна ръка и умения, основното образование, зависимостта от изкопаеми горива и прекомерното отлагане на азот.

(27) Делът на гъвкавите форми на заетост (както на работниците на временни договори, така и на самостоятелно заетите лица) на пазара на труда остава висок в Нидерландия. Това показва, че съществува постоянен риск от сегментация на пазара на труда, която има особено нарушаващи ефекти в периферията на пазара на труда. Това може да увеличи неравенството от гледна точка на възможностите и да окаже натиск върху производителността. Известна степен на гъвкавост на пазара на труда може да спомогне за подобряване на адаптивността на икономиката и може също така да доведе до по-добро отчитане на индивидуалните предпочитания. Прекомерното използване на гъвкави видове заетост обаче може да има отрицателни последици за работниците и за икономиката като цяло. Например участието в обучение и учене през целия живот е предизвикателство за лицата на гъвкави трудови договори, което от своя страна води до намаляване на инвестициите в умения и засилва отслабването на производителността. В сътрудничество със социалните партньори правителството на Нидерландия обяви мерки за преодоляване на разликите между постоянните и гъвкавите условия на труд. Тези мерки включват премахване на договорите без задължения за определен брой часове, замяна на договорите „на разположение“ в сегашната им форма с нов вид договор, осигуряващ по-голяма сигурност на доходите за работниците, както и повишаване на сигурността на работното място на наетите чрез агенция за временна заетост работници. Бързият напредък в приемането и изпълнението на тези планове и ефективното прилагане ще бъдат важни, за да се гарантира, че фактор за избора на определен вид трудов договор са специфичните нужди на работата или предпочитанията на заемащите длъжността лица, като същевременно се подобряват заетостта и социалното положение на хората с гъвкава заетост и се намалява сегментацията на пазара на труда.

(28) Недостигът на работна ръка и умения беше характерен за нидерландския пазар на труда още преди кризата с COVID-19, но оттогава насам стана по-широко разпространен. Сектори като информационните и комуникационни технологии (ИКТ), здравеопазването и образованието, както и техническите работни места и работните места, свързани с екологичния преход, са изправени пред структурен недостиг, който се очаква да продължи, отчасти поради демографските тенденции. Въпреки високия общ процент на участие, в Нидерландия все още има неизползвана група потенциални работници, като хората с мигрантски произход или работещите на непълно работно време. Това недостатъчно използване на част от работната сила, съчетано с недостига на умения, представлява риск за конкурентоспособността на Нидерландия и може да възпрепятства инвестициите, включително в строителството на нови жилища, което го прави от значение за макроикономическите дисбаланси в Нидерландия. Необходим е всеобхватен подход за справяне с тези предизвикателства, като същевременно се отчитат специфичните за сектора

([20]) Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([21]) Регламент (ЕС) 2024/795 на Европейския парламент и на Съвета от 29 февруари 2024 г. за създаване на платформата за стратегически технологии за Европа (STEP) и за изменение на Директива 2003/87/ЕО и на регламенти (ЕС) 2021/1058, (ЕС) 2021/1056, (ЕС) 2021/1057, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 223/2014, (ЕС) 2021/1060, (ЕС) 2021/523, (ЕС) 2021/695, (ЕС) 2021/697 и (ЕС) 2021/241 (ОВ L, 2024/795, 29.2.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

нужди и пречки. За да се увеличи предлагането на работна ръка, хората биха могли да бъдат стимулирани да работят повече часове, включително чрез мерки на политиката за насърчаване на качеството на труда и равновесието между професионалния и личния живот. Освен това увеличаването на възможностите за повишаване на квалификацията или за преквалификация чрез целенасочени и съобразени със специфичните потребности мерки, по-специално за лицата, които са в периферията на пазара на труда, и за неактивните лица, може да помогне за облекчаване на недостига на работна ръка и умения и за подобряване на социалните резултати. Предвид съществуващия недостиг на работници в различните сектори и застоя в производителността на труда, мерките на политиката от страна на търсенето биха могли да се съсредоточат върху насърчаването на секторите с висока добавена стойност, както и на секторите, свързани с обществените предизвикателства, като образованието и здравеопазването, насърчаването на междусекторната мобилност и увеличаването на инвестициите за повишаване на производителността и за НИРД.

(29) Въпреки все още относително високия, макар и намаляващ дял на показалите най-добри резултати 15-годишни ученици, резултатите за 2022 г. от Програмата за международно оценяване на учениците (PISA) показват рязко увеличение на броя на показалите слаби резултати по математика, природни науки и четене. Спадът варира значително между различните нива в средното образование, като учениците в най-ниските нива — различните видове подготвително средно професионално образование (VMBO) — показват най-голям спад в резултатите от тестовете. Освен това учениците с мигрантски произход (родени в Нидерландия ученици, чиито родители са родени в чужбина, и родени в чужбина ученици) показват слаби резултати почти два пъти по-често от учениците без мигрантски произход по математика и природни науки, като по четене разликата е малко по-малка. Влошаването на основните умения е едно от най-големите в Съюза и подкопава резултатите в образованието и пазара на труда, както и дългосрочната производителност и конкурентоспособност. Увеличаването на недостига на учители може да изостри предизвикателствата при развитието на уменията и равнопоставеността и качеството на образованието. Поради това Нидерландия би могла да извърши оценка на съществуващите мерки, насочени към основните умения, и при необходимост да ги преразгледа, за да увеличи тяхното въздействие, особено за училищата с ученици в неравностойно положение. Освен това Нидерландия би могла да предприеме мерки за увеличаване на пропускаемостта на своите нива в средните училища и да разшири стимулите си за привличане на повече учители в училищата с ученици в неравностойно положение.

(30) Поради прогресивно нарастващото претоварване на електроенергийната мрежа операторите на мрежата често са принудени да отказват заявки за достъп до мрежата от нови производители и потребители на електроенергия. Претоварването на мрежата представлява риск да се забави преходът към чиста енергия и ограничава стопанската дейност, поради което е от значение за макроикономическите дисбаланси в Нидерландия. Поради това увеличаването на капацитета и гъвкавостта на преносната и разпределителната мрежа е от съществено значение, за да се гарантира сигурността на електроснабдяването, да се ускори разгръщането на разположена както на сушата, така и в морето инфраструктура за енергия от възобновяеми източници, да се отговори на търсенето на електроенергия и да се подобри конкурентоспособността. В националния план за енергийната система, приет през декември 2023 г., се призовава за инвестиции в допълнителна мрежа и капацитет за съхранение, които вече трябва да бъдат реализирани. За да се улеснят необходимите инвестиции в разширяването на електроенергийната инфраструктура, от решаващо значение са по-бързите процедури за издаване на разрешения за електропреносната и електроразпределителната мрежа. Това също така би ускорило изпълнението на проекти за енергия от възобновяеми източници на сушата и в морето. На последно място, като част от рамковите условия съществува възможност за преодоляване на претоварването чрез технически мерки и разпоредби (напр. тарифни стимули или ограничения във върховите часове).

(31) Интензивните селскостопански практики могат да доведат до прекомерно отлагане на азот, със сериозни последици за здравето на почвите и за водните и морските екосистеми, което води до влошаване на природния капитал, като същевременно поставя значителни ограничения върху разрешаването на строителна дейност, отделяща азот, и внедряването на инфраструктура за енергия от възобновяеми източници. В резултат на това тези практики са от значение за макроикономическите дисбаланси в Нидерландия. Необходима е постоянна подкрепа, за да се стимулира преход към устойчиво селско стопанство, включително биологично земеделие, като същевременно се гарантира конкурентоспособност и социална справедливост. В съответствие със стратегическия план по общата селскостопанска политика на Нидерландия страната би имала полза от намаляване на броя на селскостопанските животни, ускоряване на прехода към кръгово и биологично земеделие, стимулиране на възстановяването на влажни зони и изваждане на богатите на въглерод почви от производството, както и от намаляване на използването на химически пестициди и неорганични торове. Освен това позицията на земеделските стопани във веригата за създаване на стойност може да бъде подобрена, например чрез по-нататъшно развитие на знаците за качество на Съюза, по-голямо признаване на организациите на производители, по-нататъшна цифровизация и иновации в селското стопанство и повишаване на наличието на биологични продукти за потребителите. Все още има възможност за допълнително увеличаване на инвестициите в предотвратяването и контрола на замърсяването, както и в устойчивото управление на водите.

(32) С оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз, през 2024 г. Съветът препоръча на държавите членки от еврозоната да предприемат действия, включително чрез своите планове за възстановяване и устойчивост, за

да изпълнят Препоръката от 2024 г. относно еврозоната. За Нидерландия препоръки 1, 2, 3 и 4 спомагат за изпълнението на първата, втората, третата, четвъртата и петата препоръка, изложени в Препоръката от 2024 г. относно еврозоната.

(33) В светлината на задълбочения преглед на Комисията и заключенията ѝ относно наличието на дисбаланси, препоръките по член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 са отразени в препоръка 1. Политиките, посочени в препоръка 1, спомагат за преодоляване на уязвимостите, свързани с големия частен дълг в условията на завишени стойности на пазара на жилища. Препоръка 1 допринася както за преодоляването на дисбалансите, така и за изпълнението на препоръката за еврозоната в съответствие със съображение 31,

ПРЕПОРЪЧВА на Нидерландия да предприеме през 2024 г. и 2025 г. следните действия:

1. Да представи своевременно средносрочния фискално-структурен план. В съответствие с изискванията на реформирания Пакт за стабилност и растеж да ограничи растежа на нетните разходи през 2025 г. до равнище, съобразено, наред с другото, с поддържането на дефицита по консолидирания държавен бюджет под референтната стойност по Договора от 3 % от БВП и поддържането на разумно равнище на консолидирания държавен дълг в средносрочен план. Да хармонизира данъчното облагане на различните видове доходи от имущество, наред с другото, с цел намаляване на преференциалното данъчно третиране на задълженията на домакинствата. Да премахне пречките пред изграждането на нови жилища и да гарантира финансовата достъпност и наличността на жилища на частния пазар за отдаване на жилища под наем. Да предприеме действия във връзка с очакваното увеличение на разходите, свързани със застаряването на населението, като повиши разходната ефективност на системата за дългосрочни грижи.

2. Да ускори значително изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU, като осигури приключването на реформите и инвестициите до август 2026 г. Да ускори изпълнението на програмите по линия на политиката на сближаване. В контекста на междинния преглед на тези програми да продължи да се съсредоточава върху договорените приоритети и да насърчава изпитването и пилотното въвеждане на решения, които да спомогнат за намаляване на претоварването на електроенергийната мрежа, като същевременно вземе предвид възможностите, предоставени от инициативата „Платформа за стратегически технологии за Европа“, за подобряване на конкурентоспособността.

3. Да въведе мерки за намаляване на стимулите за използване на гъвкави или временни договори. Да предприеме действия във връзка със структурния и специфичния за секторите недостиг на работна ръка и умения, включително чрез оползотворяване на недостатъчно използвания потенциал от работна ръка и чрез насърчаване на мобилността към сектори с висока производителност и сектори, свързани с обществените предизвикателства. Да подобри основните умения, включително чрез преодоляване на недостига на учители и предоставяне на съобразена с нуждите подкрепа за училищата в неравностойно положение.

4. Да подобри рамковите условия за стимулиране на инвестициите в електропреносната и електроразпределителната мрежа, и по-специално да ускори внедряването на възобновяеми енергийни източници и да подобри конкурентоспособността. Да положи допълнителни усилия по отношение на устойчивото селско стопанство.

Съставено в Люксембург на 21 октомври 2024 година.

За Съвета

Председател

NAGY I.